

Sprookje zonder wetenschap

Peter De Graef maakt met „Itak” buiging voor het onbewijsbare

„Ik heb een natuurlijke aversie tegen de redenering dat alles bewijsbaar moet zijn. Niet dat de wetenschap slecht is — een auto vind ik nog altijd een wonder op wielen — maar het is niet het enige. Met *Itak* wil ik dat mechanisch wereldbeeld enigszins relativëren.” Theatermaker Peter De Graef (38) is naar verluidt goed op dreef in zijn nieuwste creatie, een voorstelling waarin alles in de plooi valt.

Itak is een productie van de Paardenkath-

draal Utrecht. De voorstelling ging in Nederland in première en wordt omschreven als „een mythische vertelling voor twee acteurs en een theater”. Samen met acteur Robert Van Leeuwen pendelt De Graef tussen het paradijs en de onderwereld, plaatsen die je maar beter weet liggen: Na *Et voilà*, *Ombat* en het recente *Hun* is *Itak* de eerste creatie van De Graef voor kinderen.

De Graef: „Of het nu theater voor kinderen of volwassenen is, maakt mij niks uit. Het is theater voor mensen, punt. Het publiek opsplitsen volgens leeftijd vind ik onterecht —

een voorstelling moet altijd zo goed mogelijk zijn.”

Toch staat er op de affiche van *Itak* „verboden onder acht jaar”, volgens De Graef niet zonder reden.

„Jongere kinderen kennen vaak het onderscheid niet tussen toneel en werkelijkheid. Dat zie je ook nog bij ouderen. Soms kreeg ik na *Hun* reacties van twintigers die de teneur niet vatten. Zij vonden in die driehoeksverhouding weinig aanknopingspunten met hun eigen leefwereld, hadden in de liefde nog geen duivel ontmoet. Jonge volwassenen worden, terecht, opstandig van zoveel pessimisme.”

Een beetje werkelijkheidszin is zeker nodig tijdens de openingsscène van *Itak*. De voorstelling begint terwijl het hoofdpersonage, een jongen genaamd Itak, dood en onder het bloed op de grond ligt. Tot een ander personage hem komt begroeten en vraagt of Itak niet liever in bed ligt.

Het is de eerste kronkel in een avonturenverhaal vol fantastische symbolen en zwarte humor. Typisch voor De Graef is dat hij de grote thema's niet schuwt: geweld en dood naast natuur en vriendschap. Aan het einde van de rit blijkt dat er voor alles en iedereen een plaats is op de wereld. Maar van een bewuste „moraal” wil de auteur niet horen.

De Graef: „Mensen halen eruit wat ze willen, heb ik gemerkt. Zonder dat ze de voorstelling daarom als moraliserend ervaren. Het enige wat ik hen wil meegeven, is dat er méér is dan wat wij via onze opvoeding of via de wetenschap krijgen aangereikt. Want we worden vandaag om de oren geslagen met allerlei metingen en voorspellingen. Terwijl niemand ooit zal kunnen bewijzen waarom een bepaald licht mooi is of niet.

„Die niet-bewijsbare werkelijkheid, daar wil ik het publiek even aan herinneren. Daarom komt er in *Itak* ook een indiaantje voor, iemand die sterk vanuit zijn gevoel met de aarde leeft. Hij is de enige in het stuk die zich vragen stelt bij de bloedige moordpraktijken van de anderen.”

Dat de televisie-kijkende jeugd al zo vaak met geweld wordt geconfronteerd, is voor De Graef geen reden om het uit zijn theaterstukken te bannen, wel integendeel.

„Kinderen krijgen het vroeg of laat toch te zien. Het is trouwens niet verwerpelijik om hen daar af en toe van te willen afsluiten. Maar mij lijkt het minstens even belangrijk om geweld zichtbaar in zijn context te plaatsen. Net zoals je angst en verdriet ook moet leren aanvaarden. In die zin beschouw ik *Itak* als een sprookje vóór het slapengaan.”

Steven HEENE

Belgische première op donderdag 10 oktober, om 20 uur in de Kopergietery, Blekerijstraat 50, Gent (09-233.70.00). Daarna nog op zaterdag om 15 uur en tot december op tournee door Vlaanderen (03-235.04.90).

DEWICKERE

Itak is een sprookje voor het slapengaan

De gentenaar, 10. 10. 96.